

*Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle***HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI YKSITYISYYDEN SUOJASTA
TYÖELÄMÄSSÄ ANNETUN LAIN JA LASTEN KANSSA TYÖSKENTELEVIENTEN
RIKOSTAUSTAN SELVITTÄMISESTÄ ANNETUN LAIN 10 §:N MUUTTAMISESTA
(HE 97/2018 vp)**

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä kirjallista lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan tehtäväksi sellaiset muutokset yksityisyyden suojasta työelämässä annettuun lakiin, joilla varmistetaan lain yhdenmukaisuus tietosuoja-asetuksen ja sen antaman kansallisen liikkumavaran kanssa.

Työntekijöiden henkilötietojen käsittelyyn työsuhteen yhteydessä liittyy yleisessä tietosuoja-asetuksessa erityistä, muista sääntely-yhteyksistä poikkeavaa sääntelyliikkumavaraa. Yleisen tietosuoja-asetuksen 88 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa lakisääteisesti tai työehtosopimuksilla yksityiskohtaisempia sääntöjä työntekijöiden henkilötietojen käsittelystä työsuhteen yhteydessä oikeuksien ja vapauksien suojan varmistamiseksi, erityisesti palvelukseen ottamista tai työsuhteen täyttämiseen varten, mukaan lukien lakisääteisten tai työehtosopimukseen perustuvien velvollisuuksien suorittaminen, työn johto, suunnittelu ja organisointi, yhdenvertaisuus ja monimuotoisuus työpaikalla, työterveys ja -turvallisuus, työnantajan tai asiakkaan omaisuuden suoja, sekä työntekijöiden liittyvien oikeuksien ja etuuksien yksilöllistä tai kollektiivista käyttöä sekä työsuhteen päättämistä varten.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaan näihin sääntöihin on kuitenkin sisällytettävä asianmukaisia ja erityisiä toimenpiteitä rekisteröidyn ihmisarvon, oikeutettujen etujen ja perusoikeuksien suojaamiseksi siten, että erityistä huomiota kiinnitetään tietojenkäsittelyn läpinäkyvyyteen, henkilötietojen siirtoihin saman konsernin tai yritysryhmän, joka harjoittaa yhteistä taloudellista toimintaa, sisällä ja työpaikalla käytössä oleviin valvontajärjestelmiin.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 88 artiklan nojalla annettuihin säännöksiin liittyy notifiointivelvoite.

Esityksessä säädettäväksi ehdotettu perustuu edellä kuvattuun yleisen tietosuoja-asetuksen 88 artiklassa säädettyyn liikkumavaraan, sekä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja koskevien säännösten osalta myös yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa säädettyyn.

Esityksen nykytilan arvio –jaksossa on käyty yleisellä tasolla läpi voimassa olevaa sääntelyä ja sen suhdetta yleiseen tietosuoja-asetukseen. Voimassa olevan sääntelyn tai nyt ehdotettujen muutosten osalta on myös nimetty niitä säännöksiä ja keinoja, joita voidaan pitää yleisen tietosuoja-asetuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuina asianmukaisina ja erityisinä toimenpiteinä. Yksityisyydensuojasta työelämästä annettu laki on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Rekisteröidyn ihmisarvon, oikeutettujen etujen ja perusoikeuksien näkökulmasta sääntelyä voitaneen tämänkin vuoksi pitää asianmukaisena.

Esityksessä ehdotetut muutokset ovat suurelta osin teknisluonteisia, eikä oikeusministeriöllä ole niihin huomautettavaa.

Esitysehdotuksen 1. lakiehdotuksen 5 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi terveydentilaa koskevien tietojen säilytysajasta. Ehdotetun säännöksen mukaan terveydentilaa koskevat tiedot on poistettava välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole (5 §:n) 1 momentissa mainittua tarvetta. Ehdotettu säännös on asiasisällöltään varsin lähellä yleisen tietosuoja-asetuksen 5 ja 17 artiklassa säädettyä. Yleisen tietosuoja-asetuksen sääntelyä ei tule toistaa, eikä muotoilla kansallisessa lainsäädännössä uudelleen. Tämän vuoksi sääntelystä, joka on sisällöltään näin lähellä tietosuoja-asetuksessa suoraan säädettyä, olisi yleisesti ottaen syytä pidättäytyä. Tulkintakäytäntöä asetuksen soveltamisesta ei vielä ole, mutta tämän hetkisen valossa ehdotettua voitaneen kuitenkin tässä nimenomaisessa sääntelyyhteydessä pitää terveydentilatietojen käsittelyyn liittyvänä suojatoimenaina, sillä muotoilultaan velvoite on asetusta täsmällisempi ja ehdottomampi, sekä sidottu nimenomaisesti pykälän 1 momentissa säädettyihin käsittelyn edellytyksiin.